

TORONTÁL

Ara: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel. Bečkerek, Obiljtyeva (Zápolya) u.1
75
Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
para Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 180 D | Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D | Havonta . . . 15 D
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta délben

Ara:
75
para

A magyar-part egységes

Hivatalos kommuniké a vezérő-bizottság üléséről.

Az országos magyar-párt elnöki tanácsa a múlt hét péntekjén Subotican ülést tartott, amelyen a márciusi választások előkészületeinek kérdésével foglalkozott. A tárgyalások során a párt megbízottai jelentést tettek azokról a tárgyalásokról, amelyeket a királyi kormányval a magyarság választójogának ügyében folytattak. Az ugyanazonnap délutánján megtartott vezérő-bizottsági ülésen az elnök jelentést tett ezekről a tárgyalásokról is. A vezérő-bizottság üléséről a párt rövid kommuniké adott ki, de a subotici „Hírlap” a gyűlésről mégis részletes tudósítást közölt, amelyben az egyes felszólalók beszédeiből részleteket ragadott csak ki, úgy hogy abból téves következtetések vonhatók le.

A magyar-párt vezetősége ezért ebben az ügyben az alábbi kommunikét bocsátja a nyilvánosság elé:

A magyar-párt vezérő-bizottságának tegnapi üléséről és az ülésen lefolyt, bizalmasnak nyilvánított tanácskozásokról a „Hírlap” mai számában tudósítást közöl. A magyar-párt elnöksége nem kíván vitába bocsátkozni a közleményben foglaltakkal, hanem pusztán annak a ténynek megállapítására szoritkozik, hogy a párt és a királyi kormány között lefolyt tárgyalások eredményét ismertető elnöki jelentés kapcsán megindult vita során minden felszólaló annak a véleményének adott kifejezést, hogy az adott helyzetben és megbízatásának keretében az elnöki tanács másképp nem is járhatott el, mint ahogy eljárta és a felszólalások nyomán az egész vezérő-bizottságban egységesen is ez a vélemény alakult ki. A vezérő-bizottság az elnöki jelentést egyhangulag tudomásul vette és jóváhagyta. A párt elnöksége annak a kérdésnek tisztába hozatala céljából, hogy a pártvezetők üléseire a sajtót meg kell-e hívni és a meghívott sajtó mit közölhet és mit nem, ideiktatja a párt ügyrendjének 23. §-át, mely a következőleg hangzik:

Az elnöki tanács és vezérő-bizottság üléseire a sajtót meg kell hívni. Azonban minden esetben joga van akár az elnöki tanácsnak, akár a vezérő-bizottságnak zárt ülést elrendelnie. Az elnöki tanács, a vezérő-bizottság és a nagygyűlés azonban, habár a tárgyalás és határozathozatal a

Vegleges szakadás Pasily és Protity között.

A szociáldemokraták a Ruhr megszállás ellen.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 21.
A szüntelenül folyó választási harcban most új fázis elé kerülünk, melynek munkája abban merül ki, hogy a hegemoniáért vagy legalább is a jelentősebb sikerekért küzdő politikai pártok minél inkább megerősödjenek. Mindenféle tárgyalások folynak abban az irányban, hogy paktumokat létesítsenek vagy legalább is az együttműködést valósítsák meg. A délszerbiai muzulmánok most a legkomolyabban keresik a radikálisok barátságát, akikkel közös listával kívánnak fellépni a választások alkalmával. A délszerbiai muzulmánok a közel jövőben Szokopljában nagygyűlést tartanak, amelyben véglegesen döntenek a kooperálás ügyében. Pasily Nikola miniszterelnök az ülésen személyesen részt vesz.

A radikális-párt főbizottsága a napokban határoz a Protity Szto-

jánnal való szakítás kérdésében. Protity a radikális-párt határozatával kapcsolatban elhatározta, hogy kongresszust hív össze, amelyen megbeszéljük a további választási agitációt és kijelölik, hogy mely kerületekben léptetnek fel jelölteket.

A szociáldemokrata-párt tegnap kezdte meg konferenciáját Beogradban. Korač Vitimir, rendelkezési állományban lévő miniszter referált a párt választási agitációjáról, majd kitért a belpolitikai helyzetre. A külpolitika ismertetésénél részletesen beszámolt a Ruhr-vidék megszállásáról s Franciaország eljárását, a német munkásságot ért atrocitásokat éles bírálat tárgyává tette. Ezután a választáson való fellépés kérdésében döntöttek s úgy határoztak, hogy azon önállóan és egységesen vesznek részt.

sajtó képviselőinek jelenlétében folyt is le — kimondhatja, hogy a tárgyalás valamelyik szakának sajtó utján való közzétételét nem tartja kívánatosnak. Eme kívánság tiszteletben tartását a párt a pártfegyelem és a párthűség oltalma alá helyezi.

Subotica, 1923 január 20.

A kormány megcáfolja a haborus készülődést.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 21.

A miniszterelnökségi sajtóiroda a legutóbb elterjedt és Magyarország megszállására vonatkozó rümbírek megcáfolására hivatalos nyilatkozatot adott ki. A kommunikében elmondja a sajtóiroda, hogy a Magyarország ellen irányuló hadjáratról, valamint öt hadosztály sürgős mozgósításáról és nagyobb katonai hitel megszavazásáról szóló hírek tendenciózusak s rosszakarat folytán kerültek forgalomba.

Mozgósításról vagy más hadikészülődésről jelenleg szó sincsen, mert egyébként nincs is olyan külpolitikai bonyodalom, mely ezt megkívánja.

Új demokrata listavezető Északbanságban.

Egységesen lép fel a demokrata-párt?

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bečkerek, jan. 22.

A demokrata-pártban most folynak a jelölések. Egyes járásokban már megtörténtek ugyan a jelölések, a legtöbb helyütt azonban még csak az előkészületeknél tartanak. A legfontosabb kérdés, mely jelenleg megoldásra vár, a bečkerek-kikindai kerület listavezetőjének megválasztása. A listavezető személyére nagy súlyt helyeznek a demokraták s így érthető, hogy a végleges megoldás elé érdeklődéssel tekintenek.

Az új jelölt Jaksity Milutin nyugdíjazott teológiai tanár, szrpskaernyai esperes, aki tekintélyénél és rátermettségénél fogva igen alkalmas volna listavezetőnek. Jaksity Milutint a múlt választások alkalmával megválasztották képviselőnek, mandátumáról azonban lemondott, mert nem helyeselte a párt állásfoglalását az agrárreform politikában. Jaksity Milutin ugyanis radikális módon végrehaj-

tott, gyökeres agrárreformot követel s ebben rejlik jórészt nagy népszerűsége is.

Hír szerint Jaksity Zsarko dr., ha Jaksity Milutin kandidálása befejezett tény lesz, lemond listavezetőként való jelöléséről. Arról is beszélnek, hogy Setyerov Szlavko dr. ebben az esetben szintén visszalép. Ilyen körülmények között remény van arra, hogy a Bácságban a Prbicsesevity- és Davidovity-frakció közös listával vesz részt a választásokon.

Jól értesült körökből vett értesülésünk szerint Jaksity Zsarko dr. nemesak a lista vezetőhelyén való szerepléséről, hanem egyáltalában minden jelölésről lemondott, dacára annak, hogy két körzet is kandidálta, még pedig a dzsombolji és a kikindai járás.

Az olasz közhangulat a franciák ellen fordul.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Róma, jan. 21.

Olaszország az entente egységes akcióját sürgeti. A Ruhr-vidéken egy általános munkássztrájk lehetőségével számolnak. A munkásság az ellentállás munkájában mindenütt egységes a polgársággal. Eddig hét Ruhr-vidéki bányában mondották ki a sztrájkot.

Milano, jan. 21.

Az olasz kormány köréből kiszivárgott hírek szerint utasították a külföldi követeket, hogy ragadjanak meg minden eszközt a Franciaország és Németország közötti helyzet enyhítésére. Az olasz közvélemény az utolsó napok eseményeinek hatására alatt mindinkább Franciaország ellen fordul.

A Vatikán egy általános konferenciát sürget.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Róma, jan. 21.

Tegnap a szentszéki államtitkárnál megejtették a szokásos diplomáciai fogadást. A megjelent diplomatakat valamennyien aggodalmukat fejezték ki a nemzetközi helyzet fölött. A vatikán örömmel látná, ha Olaszország, Anglia és Amerika intervenciálna és egy általános konferenciát hozna létre, mely meghozná a világnak az igazi békét.

Nem szűnik meg a becskerekeli kereskedelmi kamara.

Becskekerek, jan. 22.

Megírta a „Torontál”, hogy a becskerekeli kereskedelmi és iparkamarát a kereskedelemügyi miniszter állítólag meg akarja szüntetni, mert a kamara deficittel dolgozik és nagyobb összeggel tartozik a miniszteriumnak. A hírrel kapcsolatban — melyet csak fentartással közöltünk — megkérdeztük a bánási kereskedelmi iparkamara egyik vezető tagját, akitől a következő felvilágosítást kaptuk:

A kereskedelemügyi miniszterium távolról sem foglalkozott azzal a tervvel, hogy a becskerekeli kamarát megszüntesse. Erre különben sem volna semmilyen komoly ok, mely ezt indokoltá tenné. A kamara nem dolgozik deficittel, sőt a múlt évet sufficittel zárta le. A fennmaradó felesleget a helybeli pénzintézeteknél és gyárosoknál levő tartozásait, úgy hogy az idén már a többi kamarákkal pénzügyi téren is megállja a versenyt.

A miniszterium említette ugyan, hogy törlessze az adósságait, a kamara válaszára adott felelet azonban abszolút nem szólt megszüntetéséről, ellenkezőleg további munkálkodásra buzdított.

A becskerekeli kamara még akkor sem kerülne Novi Sadra, ha az új kerületi beosztás megtörténik, mert ebben az esetben is Szmederovo vagy Beograd volna a székhelye.

Különben is a kereskedelmi és iparkamarát nem az állam, hanem a kereskedelmi és ipari világ tartja fenn.

Megnyugtatóan közöljük a felvilágosítást, mely mindenestre örömet fog kelteni kereskedelmi és ipari körökben.

Mentőautóbuszt kap Becskekerek.

Becskekerek, jan. 22.

Becskekereken évek óta a Tüzoltótestület látja el — teljes megelégedésre — a mentőszolgálatot. Az egészségügyi miniszterium most egy modern berendezésű, szép kivitelű, fővárosi mintára készült mentőautóbuszt bocsájt Becskekerek rendelkezésére.

Az egészségügyi miniszterium már régebben több ilyen mentőautóbuszt rendelt, melyek a napokban elkészültek. Az autóbuszokból a miniszterium egyet a becskerekeli köz-kórháznak is szánt s azt teljesen díjtalanul bocsájtja annak rendelkezésére. Az átadásról szóló határozat tegnap érkezett meg a megyei köz-kórházba azzal a megjegyzéssel, hogy amint az idő megengedi, utnak indítják a teljesen felszerelt mentőkocsit.

Az új mentő állomás a köz-kórházban lesz és a betegeknek a kórházba való kiszállítását fogja végezni.

A franciák szembetalálják magukat a német munkássággal.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, jan. 21.

Thyssen Frigyes, a ruhrvidéki bányák legfőbb birtokosa, a meg szálló csapatok parancsnoka az esseni városban egy öt perces tárgyalás után letartóztatta. Thyssent és társait a szénszállítások további folytatására és az ellenállás azonnali megszüntetésére szólították föl ezen a tárgyaláson, amelyet ők határozottan visszautasítottak. Erre szünetnyok között Bredneibe kísérték őket, ahol a francia vezérkar állomásozik.

Essen, jan. 21.

A Thyssen-művek üzemi tanácsosa, amely hetvenezer munkást képvisel, Degont tábornoktól Thyssen azonnali szabadlábra helyezését követelte, különben rögtön beszüntetik a munkát.

Berlin, jan. 21.

Az állami bányák munkásai, hivatalnokai, alkalmazottai hétfőn megkezdik a sztrajkot.

HIREK

J n.
23.

1002-ben meghalt III. Ottó császár, aki vissza akarta állítani a nagy római világbirodalmat.

1843-ban meghalt Fouqué (Fuké) de la Motte báró német költő. (Főműve: „Undine” c. mese, amely valamennyi európai nyelvre le van fordítva.)

A bálozó Becskekerek. Szombat este rendezte a becskerekeli Zsidó Nőegylet nagyszabású virágestélyét a Kaszinóban. Az előkészületek után ítéltve, ez a bál igérkezett az idei szezon egyik legértékesebbjének s most, hogy már lezajlott, megállapíthatjuk, hogy talán már hosszú idő óta nem volt ilyen sikerült táncmulatság. A pazar, drágábbnál-drágább kosztümök csodás látványt nyújtottak. — Ugyancsak szombat este tartotta jelmezes álarcos mulatságát a „Schwäbische” sportegyesület, mely fényes keretek között folyt le, a teljes siker jegyében.

Amikor üres a rendőrségi fogda. Hosszu idő után vasárnap délben volt az eset, hogy a rendőrségi fogda teljesen kiürült. Legújabb lakóit, szám szerint kilencet, részben eltoloncolták, részben átadták az ügyészségnek.

A hóvihár. Budapestről jelentik, hogy a hóviharról megállapítható, hogy Európa csaknem valamennyi országán végigszárgaldott, még Olaszország déli részén is. Budapestben ma is havazik. A Déli vasuton megkezdtek ma a közlekedést. A M. A. V. wieni vonala szabad, a bukkaresti és temesvári vonatok segédvonalon közlekednek.

Adomány. Meiszner I. egy teastélyből kifolyólag a róm. kath. árvaháznak 65 dinárt adományozott lapunk útján.

Az Olaszországban elhalt katonák hazaszállítása. Az Olaszországban elhalt SHS királyságbeli katonák hazaszállítására a külügyminiszterium több ízben árt az olasz külügyminiszteriumhoz, a legtöbb esetben azonban negatív válasz érkezett vissza. A belügyminiszterium most az alispáni hivatal útján felszólítja az érdekelteket, hogy adjanak be elhaltaikról részletesebb adatokat.

Új megyei főlevéltárnok. Nádaski Gyuró, a távozó központi járási főszolgabírótól szombaton bucsúztak el tisztviselői és a járási községi jegyzők. Nádaski működése alatt sok tisztelőt szerzett magának és tisztviselői, jegyzői egyaránt ószinte

köszönetet mondottak irántuk viseltett jóakarataért. Nádaski Gyuró központi szolgálatban marad és mint rendelkezési állományban lévő főszolgabíró átveszi a főlevéltárnoki hivatal vezetését.

* Szenzációs cirkuszdrámát mutat be az International Mozi 23. és 24-én, amely az egész világot bámulatba ejti, a „Halállétra” címen, melynek főszerepét Luciano Albertini, a híres olasz (Hary Piel) alakítja. Ne mulassza el senki megnézni. Szíves pártfogását kéri az International Mozi.

Találtak egy órát szombat este a Munkás-Olthon előtt. Igazolt tulajdonosa átveheti a Torontál szerkesztőségében a nap délutáni folyamán.

Adomány. Krizsanov Joco mészáros négy kilogramm sertéshúst és négy liter bort adományozott a szegényháznak, melyért ezúton mond köszönetet a gondnok.

A kereskedővilág figyelmébe ajánljuk, hogy a becskerekeli és novisadi piacok között fennálló élénk áruforgalmi összeköttetésre való tekintettel a Nagybecskerekeli Takarékpénztárral (Szerb korona-szálló épületében) oly megállapodást létesítettünk, hogy a Novi Sadon teljesítendő fizetések ellenértéke, ezen intézetnél kerül befizetésre. Ezzel szemben mi a kifizetést a vonatkozó értesítés vétele után azonnal — sürgős esetekben a befizetés napján is — költség- és jutalékmentesen teljesítjük. Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár R-T. Novi Sad.

* Sjednjenje Krcčane D. D. Zagreb. Bogovičeva-úl. 3. Modern mész-művek Očurán és Novimarofban. Havi termelés 150 vagon elsőrendű darabmész.

* Átutalásokat és csekk kirásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskerekeli Takarékpénztár, Veliki Becskekerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

* Korcsolyákat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Becskekerek. Telefon 329.

Megjegyezte már:
Február 3.

Még mindig érvényben a vasuti korlátozás.

Folynak a munkálatok.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 22.

A csütörtök éjjel és pénteken egész napon át csaknem szüntelenül tartó hóvihár nagy akadályokat gördített a vasuti közlekedés lebonyolítása elé. A hóval sok helyütt fél, sőt egy méter magasságban befödött pályatesteken lehetetlenné vált a forgalom s a vonatok csak óriási késéssel érkezhettek meg rendeltetési helyükre. A becskerekeli forgalmi főnökség minden intézkedése hiabavalónak bizonyult, mert a pályán felgyülemlt hótömeg eltakarítását a vihar miatt meg sem kísérelhette.

Különösen a Csóka — Zenta közötti vonalrészén fordultak elő a legnagyobb forgalmi akadályok, amelyek annyira fokozódtak, hogy a pénteken reggel Suboticeáról Becskekerekre irányított személyvonat Csóka közelében megrekedt.

A becskerekeli forgalmi főnökség a mindenünne beérkező forgalmi akadályokról szóló jelentések alapján részleges közlekedési korlátozást javasolt a suboticeai igazgatóságnak, mely a tervezetthez hozzá is járult.

A jóváhagyás alapján a forgalmi főnökség beszüntetett egy Becskekerekre Subotica, egy Dzsombolj, egy Vrsac és két Pancsevo felé és onnan visszamenő személyvonatot úgy, hogy ezeken a vonalokon jelenleg csak egy vonatpár közlekedik.

Érdeklődtünk a becskerekeli forgalmi főnökségen a korlátozások felől s azt az információt kaptuk, hogy Csóka és Gyála között továbbra is szünetel a forgalom, a Subotica felől jövő vonat még mindig Horgoson át jön és hogy a korlátozások még érvényben vannak. A vonatkorlátozások előreláthatólag még legfeljebb egy két napon át tartanak.

A hadirokkantak vasuti szabadjegyet kapnak.

Megérkezett a rendelet Becskekerekre

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 22.

Megírta a „Torontál”, hogy a rokkantoknak egyes utazások alkalmával ingyen vasuti jegyet szolgáltatnak, a felmutatott igazolvány ellenében. A belügyminiszterium most az alispáni hivatal útján megküldötte Becskekerekre is az arról szóló rendeletet, mely teljesen precizizálta a kérdést, hogy mikor vehetik igénybe a rokkantok ezt a kedvezményt.

A belügyminiszteri utasítás szerint a rokkantak ingyen jegyet kapnak akkor, ha hatósági felhívásra orvosi vizsgálatra mennek, műveg tagok elkészítése vagy javítása céljából fürdőhelyre távoznak vagy pedig ha az állami hatóságok felhívására szakiskola előadásán, tanfolyamon vesznek részt és odautaznak.

A szociálpolitikai miniszter ugyan csak tegnap felhívta a rokkantakat, hogy a szabad jegy kiadásához szükséges igazolványokat a szociálpolitikai miniszterium rokkantügyi osztályán, a novisadi rokkantegyesületnél és az összes hadkiégszítő parancsnokságoknál kapják meg. Természetesen csak a fentebb indokolt esetekben.

Az első lakásbírósi ítélet

Leszállították a háztulajdonos követelését.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, jan. 22.

Ismerette a „Torontál” azt az eljárást, amit a felemelt lakbér vizszoztantatása esetén követni kell. Cikkünk alapján többen már panaszt jelentettek be a lakáshivatalnak, amelyben a tulajdonos megemlíti, hogy az általa megállapított házbért a lakó nem fogadja el, s egyúttal megnevezi, hogy kit kíván ügyében lakásbíróul. Minden esetben felidéztek, illetve megkérdezték a másik érdekelt felet is és az így választott két bíró határozta meg az elnök személyét.

Az eképpen megalakult hármastanács szombaton délelőtt hozta első ítéletét. A háztulajdonos egy szobás és konyhás lakásért, az eddigi bért tizenöt dinárt felemelte száz dinárra. A bíróság kiszállt a színhelyre és a helyszíni vizsgálat alapján úgy döntött, hogy a meghatározott lakbér túlmagas volt és minden körülmények figyelembe vételével harmincöt dinárban állapította meg a szóbanforgó kislakás bérét.

Tegnap délelőtt ugyancsak bírügyben ítéleztek. Ezúttal egy másik bizottság vizsgálta meg a tulajdonos emelésének méltányosságát. Ebben az esetben is túlmagasnak találta a tanács az új bért s a tulajdonos által követelt havi ötven dinárt huszonöt dinárra szállította le. A lakás ára eredetileg hét dinár volt.

SZINHAZ.

A Limonádé ezredes. A műkedvelők színházának első előadása január 26-ikán este fél 9 órakor lesz, amikor a Limonádé ezredes 3 felvonásos operette megy a következő szereposztással: Gróf Szentmarjay ezredes: Nyárai Rezső, Lenke a leánya: Bárány Kuki, Marietta: Magyar Piri, Terézia: Török Viola, Margit: Csányi Mariska, Planitz főhadnagy: Vajda Lajos, Planitzné: Kövesi Márta, Gravenstedt herceg: Spira Károly, Kemény hadnagy: Török Ferenc, Csók hadnagy: Gerő Miklós, Nagymáté: Csath Zoltán, Szakáll őrmester: Dudás Ádám, Miska kutyaosó: Csányi Lajos, Kati: P. Seibal Mariska, Szeker-káné: Kövesi Boris, Apostagi:

Kiegészítik a tűzoltó-tesztülei felszerelését.

Autószivattyút kérnek a tűzoltók.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, jan. 22.

A becskeréki tűzoltó-testület egyike az ország legerősebb és legszámbavehetőbb ilyen mű szervezeteinek. Ezt örömmel állapítottuk meg és számtalanszor tapasztalhatjuk mi is, de elismerték és csodálattal adóztak a más vidéken működő tűzoltó-testületek is. A kitűnő szervezethez, példás fegyelmettségén és az ismereteken kívül azonban kellő felszerelés szükséges, hogy a testület méltóképpen megállhassa helyét.

A becskeréki tűzoltó-testület most azzal az eszmével foglalkozik, hogy kibővíti felszerelését. Elsősorban is szükséges volna több új vízfordó kocsik. A régié közül néhány már használhatatlanná vált, másrészt meg az eredeti szám nem elegendő, amint az a nagyobb tüzeseteknél már beigazolódott. Nélkülözhetet-

len volna és nagy szolgálatot tenné egy modern gyártmányú erős autószivattyú, amellyel lényegesen rövidebb idő alatt jutnának el tűz esetén a színhelyre. Végül pedig a kishid melletti szivattyúház — mint a múltban már tapasztalhattuk — nem képes minden esetben a kellő gyors tempóban vízzel ellátni a vízfordó kocsikat. Emiatt a tűzoltók azt javasolják, hogy a Béga mindkét partján több helyen kiépített csővezetőt építsenek, amelyen a vízcsövet akadálytalanul leereszthetnék a Bégába. Ezzel egyúttal azt is elérnék, hogy mindig a tűz helyéhez legközelebb eső állomásra sietnének s így sokkal eredményesebben folytathatják az oltási munkálatokat.

A városi tanács a legközelebbi ülésén dönt a testület kérelme felett. Értesülésünk szerint a tanács tagjai nem idegenkednek a tervtől s csak az autószivattyút ellenzik, mert véleményük szerint a kövezetlen sáros utcákban nagy sulya miatt hamarosan kátyuba jutna.

Flesch Lipót. — Az előadást megismétlik 28-ikán, vasárnap délután és este és 29-én este is. Jegyek az összes előadásokra előjegyezhetők Juhász Ferencnél, a „Torontál” szerkesztőségében. Telefon 281.

Mit szállnak meg a franciák.

— Ruhr-vidék kincsei. —

A Rajna mentén Rudesheim mellett áll a hatalmas Niederwald-emlék, melyet a németek a hetvenegyedik győzelem után állítottak fel. Az óriási Germánia kevélyen tartja Páris felé a német császári koronát, de másik keze a kardra támaszkodik. Ennek a rengeteg nagy bronzszobornak az aljában négy bronzrelief is van és ezek egyike azt ábrázolja, amikor az öreg Rajna átadja a határvédelem fegyverét leányának: a Mosel-folyónak! A Mosel a Rajna baloldali mellékfolyója és ime, a franciák már a Ruhr-vidéket akarják megszállani, pedig a Ruhr a Rajnának jobboldali mellékfolyója. Hová jutottak a németek!

Amit a franciák szankcióképpen meg akarnak szállni, az voltaképpen a Ruhr- és az Emscher-folyók között elterülő keskeny földcsáv, melynek keleti része Vesztfálenhez, nyugati része pedig a rajnai tartományhoz tartozik. Ez a két tartomány már Napoleon korában is ütközőpont volt a két szomszédos állam között. A Napoleon által alapított vesztfáliai királyság valójában az Elbe-folyótól keletre terült el és ezt Napoleon az ő öccsének: Bonaparte Jeromosnak adományozta, aki a Kasselben székel. A rajnai tartomány 1815 óta tartozik Poroszországhoz, de Napoleon már 1811-ben megalakította a maga fennhatósága alatt a rajnai szövetséget, hogy a német hatalom reája ne váljék veszedelmessé. A wieni kongresszus után persze ez is szétlullott.

A Ruhr-vidéknek nevezett kis terület nagyon termékeny darab föld. Állattenyésztése is számottevő, de gazdasága ásványi kincseiben rejlik. Ez a vidék a Saar-menti és a sziléziai medencével Németország leggazdagabb széntermő vidéke, ahol nemesak kitűnő fekete szén található, hanem emellett óriási ipar-

is keletkezett. Ezt a gazdag és kultúrált vidéket védte — az egész Rajna-mentével együtt — Köln, Ehrenbreitstein, Koblenz és Mainz erős vára, csak hogy mindennek, most már vége. Nincs szükség egyelőre várakra, hiszen a franciák azt teszik jóformán, amit akarnak. Ezen a vidéken a legsűrűbb a lakosság, a legsűrűbb a vasúti hálózat is és itt legkultúraltabb is a nép. Tudnivaló, hogy Németországnak az az áldott darab földje a francia forradalom után a nevezett várerődítványokkal együtt kétszer is francia kézre került és csakis a wieni kongresszus adta vissza Poroszországnak. Hogy pedig a franciáknak olyan nagyon megvásott a fogja erre a tartományra, illetve ennek leggazdagabb darabjára, azt nem lehet csodálni, hiszen míg ők ezt a darab földet a kezükben tartják, addig Németország stratégiai kulcsa is a kezükben van, másrészt pedig innen elláthatják Franciaországot majdnem minden szükséges terménnyel. A rajnai tartomány évi buza- és zabtermése 2-2 millió, rozstermése pedig 3 millió méter-mázsára rug, nem is szólva a 20 millió métermázsás burgonyáról. De mindezeknél még nagyobb arányu a szénbányászat, hiszen Németország kerek ezer millió méter-mázsát kitevő széntermeléséből a Rajna vidékére jóformán a felésik s ennek javarésze a Ruhr vidékéről való. S ezzel egy külön ipar is kifejlődött. Ők a jófajta fekete szénből kokszot készítenek és a száraz lepárlásnál keletkezett mellékterményekből egy hatalmas speciálisan német iparág keletkezett. Ebből készítik elsősorban a sokféle anilinfestéket, amely téren egy ország sem versenyezhet vele. A háramaradt kátrányból aztán benzint, szalicilt, különféle medicinát, parafint, ammoniát, szalmiát és sok más anyagot gyártanak.

Ez a vidék egyébként is nagyszabású ipartelepek központja, hiszen itt vannak a nagy vas- és gép- és acélgyárak, a nagy pamut-, selyem- és műselyemfonók és szövők, de a dohány-, cukor-, papíros- és bőripar is nagyon magas fokon áll e vidéken. Magának a franciák által megszállandó vidéknek két legfontosabb városa: Essen és Bochum, de körülötte olyan hatalmas ipartelepek terülnek el, mint Solingen és Remscheidt, (acéliparral), Barmen, Elberfeld és Krefeld (nagy szövőgyárakkal), de körülötte fekszenek még Köln, Duisburg, Düsseldorf és Aachen is, a német ipari tevékenység e nagyszerű fészkei. Csodálatos város maga Ruhrort is. Voltaképpen csak kis város és mégis a kontinens egyik legnagyobb folyómenti kikötője, mert mellette szakad a Ruhr és az Emscher a Rajnába és itt bonnyolódik le a szénmedence legnagyobb forgalma. A vasútról a hajóba és fordítva való szénzállításra itt oly csodás műszki berendezéseket teremtettek, mint sehol a világon, talán csak az angol Cardiffot nem számítva.

Essen maga egészen különös vá-

BERSON
GUMMISAROK és
GUMMITALP
olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban
év nedvesség és hideg ellen!

Legolcsóbb
tüzelő a

LIGNIT-SZÉN

ugy üzemek, mint a
házitüzelés számára.

Telefon: 58.

Kapható minden mennyiségben Steinitzer Géza cégnél Vel. Becskerék.

Typinacim: Carbon.

ros, Kereken százezerre menő lakosságának egy jórésze a Krupp-féle gyártelep szolgálatában áll. Ennek a saját malmai, sörfőzője, vasutai, hajói, ruházati cikk- és egyéb gyárjai vannak, de van saját műszaki iskolája is. Ha az ember messziről látja ezt a gyárvárost, a temérdek, folyton füstölgő kémények erdejétől egy fekete, kormos, füstös várost gondol, pedig a város maga egy rendezes, szabályos, modern és tiszta, fehér város. Ezt a várost több mint ezer év előtt alapította egy Hildesheim-i püspök, voltaképp egy apácázárdából fejlődött és a pompás dom maga is öregebb ezer évnél és benne sok értékes régi kincs található. Essennek száz év előtt tizezer lakója volt csak és a város csak azóta emelkedett oly hirtelen, amilyen a múlt század közepén a Krupp-szal ott ágyúacél és hadszergyártást létesített. A megteremtőnek két szobrot is emeltek Essenben.

Egészen más természetű város Bochum. Nem oly tiszta, nem oly szabályos és itt már a szociális viszonyok is egészen mások. Amíg Essenben alig nyilatkozott meg a munkások elégedetlenségének mozgalmá, addig Bochumban mindig erjed, forrong a munkásság. A város lakóinak egy számottevő része éppen munkásokból áll, itt egész munkásnegyedek láthatók mindenféle munkásjelű intézménnyel. Már a kilencvenes évek elején itt erős támadást intézett a szociáldemokraták lapja, a bochumi nagyvállalatok ellen. Sőt a szerkesztő: Fussangel a legnagyobb gyár igazgatóját bélyeghamisítással vádolta. A per akkor nagy port vert fel, az igazgatót a bíróság tisztára mosta meg, de Fussangel mégis képviselő lett hamarosan.

Ime ezt az áldott vidéket akarják a franciák megszállni, ezt a szorgalmas, dolgozó, kulturált népet akarják idegen igába hajtani, mert jaj a legyőzötteknek, de jaj a megszállottaknak is.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik a felejthetetlen drága, fiatalon elhunyt testvér, gyermek, sógor és hitves

Havranek Mihályné

szül. Goszmann Anna

temetésén megjelentek s mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ugyancsak az összes rokonságnak is, ezúton hálás köszönetet mondunk. Srpski Itebej, 1923. jan. 18.

A gyászoló család:

Havranek Mihály.

Kovacsicai járási főszolgabíró.

Hirdetmény.

A kovacsicai járási szolgabíró irodájában f. e. február hó 10-én d. e. 10 órakor fog megtartani az ugynevezett Tukosevski-híd javítására vonatkozó árlejtés. Ezen fahíd ldvor és Farkasdin között fekszik.

Az előirányzott összeg 22.200 dinár, a bánatpénz 10%. A költségvetés, terv és feltételek naponta a hivatalos órák alatt betekintheők. Utólagos ajánlatok nem lesznek elfogadva.

Kovacsica, 1923. évi január 15-én.

Gy. Miskovics s. k.,
járási főszolgabíró.

118

Ujdonság!

A Korona szállodában január 21-től, vasárnaptól kezdve naponta elsőrendű bécsi szinfonai hangverseny

Jó állapotban levő 116
szánkó és lószerszám
eladó.

Petrogradska (Melencei) utca 11

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u 5

Lámpaüveg és táblaüveg

legjobb minőségű cseh áru, nagymennyiségben, vagononként is kapható 42

Ivanitza Ferdinánd Károly
üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésében
Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Kovácsszerszám

eladó, esetleg műhely lakással együtt átvenhető.

Bővebbet Tomasováci u. 1018 sz.

Üzletelhelyezés!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Brigadira Risztitya (Aradáci) u. 12. szám alatt volt **mészáros- és hentesüzletemet** Aradáci-u. 32. sz. a. levő saját házamba helyeztem át, hol minden nap frissen vágott marha-, sertés- és borjúhús, valamint hentesárúk kaphatók.

A t. közönség további szives pártfogását kérve, vagyok tisztelettel **BÉNES MIHÁLY,** mészáros és hentes

Varrógépek, ékszerek és órák

dus választékban és legolcsóbb áron kaphatók: 39

Grünfeld Ámin varrógép-, óra- és ékszerüzletében Veliki Becskerek, a nagyhid mellett.

Velizar S. Paunović

rőfős- és divatárkereskedése Vel. Becskerek, Aleksandrova u. Interurban-telefon 13.

Legszolidabb bevásárlási forrás! Ritka alkalom!

Nagyobb mennyiségű és legjobb minőségű rőfősárúk érkeztek, melyeket míg a készlet tart, a legjutányosabb árban árusít ki.

Nagy választék

különösen francia és angol szövetekben férfiruhára és felöltőre, női utcai és utazókosztümöknek, továbbá Molinóban, grenadinban minden színben, markizet, panama, fullár, batiszt, zefir, szatén, lenvászon, ruhabélés, kendők, barchet, nyersselyem, krepdeszin, taft, gabardin, kamgarn, elegáns asztalterítők, szőnyegek stb.-ben.

Lópokrókok és butorszövetekben, paplanokban mindenféle színben és szabókellékekben dus választék!

Tekintse meg dusan felszerelt raktáramat és győződjék meg személyesen, hogy üzletemben találja a legjobb árut, a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron!

Eladás nagyban és kicsinyben!

35

Torontál- és Temes megye alispánjától
1466-923. sz. 100

Kő és zuzottkő beszerzése.

1923. évi február hó 6-án délelőtt 10 órakor az alispáni hivatal 8. számú szobájában árlejtés tartatik a 16 200-24.600 km. szakaszon levő pancsova-bresztovaci törvényhatósági uthoz szükséges kő és zuzottkő szállítására és pedig:

4 58 m³ zuzottkőre,
4032 m³ törött aprókőre,
336 m³ költőanyagra.

Ezen anyag megmért rakásokban (prizmákban) Ivanovo vagy Bresztovácánál a Duna-partján adandó át.

Előirányzott összeg 1.186.710 Din. bánatpénz 5%, amely az árlejtés előtt teendő le, az állami számvédelemről alkotott 88. t.-c értelmében.

A költségvetés és feltételek naponta betekintheők az alispáni hivatalnál levő 8. számú szobában. Utólagos ajánlatok nem fogadtnak el.

Veliki Becskerek, 1923. január 13.
Rajity s. k., alispán.

Németvégsor 13/15. számú

ház

(a régi vasútállomással szemben) szabadkézből eladó. Ugyanott különféle butorok is eladásra kerülnek. 11
Bővebb felvilágosítással szolgál Kolléth, Nador-utca 10. sz.

Eladók

különféle butorok, edények és egyéb háztartási cikkek

Németvégsor 8/9. sz.

Milicsina (Bakics) u. 9. számú

ház eladó.

Bővebbet: Szelenczkinél, Aranjeva (Arany János) utca 7.

Veszünk disznósirt és szalonnát

minden mennyiségben a legmagasabb napi áron

Kanitz és Leipnicker,
Millettyeva u. 43. Telefonszám 27.

VR SAC és vidéken HIRDE-
TÉSEKET a „TORONTÁL”
részére felvesz 926

GRÓB JENŐ
hirlap hirdetési iroda, VR SAC.

Kiadja Pleitz Fer. Pál